P 602755
AFGIFTE LEUVEN 1

BELGIE-BELGIQUE
P.B.
LEUVEN 1
2/878

OIKONDE
LEUVEN

ER OP AF!

OVER HET MOOIE VAN BEMOEIEN

Driemaandelijks – Oplage: 3.300 ex.
40° jg., nr.2, 2° trim. 2011
V.U.: Dirk Verdonck
Tiensevest 17 3010 Kessel-Lo
016/22.96.13
oikonde@oikondeleuven.be
www.oikondeleuven.be
777-5964190-27

Samenverzekerd

Over het kracht van goed contact en over het belang van sociale verbindingen voor het welzijn van mensen en voor de gezondheid van een samenleving. Daar gaat het in een notendop over in dit Oikonde Nieuws.

Zelfs *over het mooie van bemoeien*, zo zal betoogd worden. *'Het mooie bemoeien',* het klinkt misschien goed, maar tuimelen we daarmee niet terug de verdoemenis in, terug naar de tijd van bevoogding, paternalisme en onderdrukking? Terug naar Daens? Terug naar de duistere middeleeuwen? Terug naar af? En hebben wij dan in '68 voor niks de wereld bewogen en in Leuven de kasseien opgebroken?

In een buitensporig lang, maar blijvend boeiend interview van 24 pagina's dat we met Jos van der Lans hadden, stelt de Nederlandse cultuurpsycholoog en publicist boudweg dat het juist het professionele welzijnswerk is dat haar emancipatorische roeping heeft verloochend, door zich almaar meer afstandelijk en bevoogdend op te stellen tegenover de hulpvrager, in weerwil van een boel mooie woorden en kwaliteitscontroles. En dat een culturele dwaling gemaakt heeft dat 'emancipatie' veel te eenzijdig geassocieerd werd met privacy en zelfbeschikking, om goed en om helend te zijn. Mensen moeten zich opnieuw op een gezonde manier durven bemoeien met elkaar, stelt van der Lans, en het welzijnswerk moet daarin veeleer de rol spelen van procesbegeleider dan die van grote beheerder en beheerser.

We moeten opnieuw - zoals het in de geschiedenis van de mensheid overigens altijd geweest is - *SAMENREDZAAM* worden.

Deze doordenker komt niet van hem, maar van der Lans neemt hem graag in de mond omdat hij zo beeldend de weg aanwijst die het sociaal werk en de westerse cultuur volgens hem opnieuw moeten opzoeken.

Als u dit leest, zou het wel eens kunnen dat u volop in uw *QUALITY TIME* zit… Onderzoek heeft uitgewezen dat (jonge) gezinnen kwaliteit van leven sterk associëren met 'tijd hebben voor elkaar' en dat deze verbonden tijd (niet te verwarren met onze vrije tijd, die wij zo moeten plannen en organiseren en er de max uithalen, dat we hem stilaan beter 'gebonden tijd' kunnen noemen…) vooral opduikt op zondagen en vakantiedagen. De rest van ons leven houden we ons dus onledig met *QUANTITY TIME.* Met getimede *producttijd*, op zoek naar zelfvoldaanheid en zelfrealisatie.

Iemand zou de woorden *SAMENVOLDAANHEID* en *SAMENREALISATIE* moeten uitvinden. De wereld zou er anders gaan uitzien.

Kortom, geniet van dit Oikonde Nieuws, maar hou u daarna bezig met wat echt het verschil kan maken.

De redactie

“Samenredzaamheid, dat is de essentie”

Jos van der Lans (°1954) is cultuurpsycholoog en lange tijd (van 1999 tot 2007) ook Nederlands Eerstekamerlid geweest voor GroenLinks. Hij is geen universitair onderzoeker, hij kan zich niet beroepen op enige praktijkervaring in het welzijnswerk, en toch vond de redactie van het Oikonde Nieuws het meer dan de moeite om deze publicist op te zoeken in zijn stulpje in Amsterdam. Met ons drieën hadden we het over zijn laatste boek ‘EROPAF! De nieuwe start van het sociaal werk’*. Op zijn vraag werd het ook een beetje een dialoog.*
Wij vonden het alvast een heel erg boeiend en inspirerend gesprek.

Jos van der Lans deelt de geschiedenis van het sociaal werk op in 4 periodes via 4 ruimtelijke begrippen. In den beginne (tot pakweg 1965) was er de ERBOVENOP-periode, de periode van de caritas en de bevoogding. Dan was er het ERNAAST-tijdperk met de roep naar emancipatie (1965-1985). Daarna kregen we de periode van de distantie en de verzakelijking, de ERVANDAAN-periode (1985-2002). Om zo te komen tot EROPAF!, waarover dit gesprek gaat.
Wie zin heeft kan eerst naar onze website surfen. Daar kan je een interessant stukje lezen uit het MANIFEST EROPAF! 2.0 van de EROPAF!-beweging (www.eropaf.org), waarvan Jos van der Lans (www.josvdlans.nl) voorzitter is en waar de 4 begrippen nog uitvoeriger gesitueerd worden. Verhelderend en leerrijk.

Oikonde: Nooit gedacht dat ik u ooit in levende lijve zou tegenkomen, maar in 1994 heb ik wel het pamflet *‘Naar een*

modern paternalisme' verslonden dat u toen samen met Paul Kuypers geschreven hebt. Ik herinner mij nog levendig hoe u daar een ex-cafébaas ten tonele voerde en het aandurfde om hem een uitmuntend sociaal werker te noemen.

Jos VDL: Dat statement viel in die tijd niet in goede aarde. Het was de tijd dat het managementsdenken zich in het sociaal werk aan het nestelen was, en ER VANDAAN de richtinggevende denkwijze geworden was, en op dat moment kwamen Paul Kuypers en ik zeggen dat het sociaal werk zich veel meer met mensen moest gaan *bemoeien* en veel meer op zoek moest gaan naar bindmiddelen *in* de samenleving, binnen het bestaande netwerk van cliënten.

Oikonde: Sterker nog, impliciet poneerden jullie wat wij ook zeggen, maar wat blijkbaar niet mag geweten zijn: dat in het sociaal werk en overigens in heel veel beroepen het belang en de kracht van iemands persoonlijkheid groter is dan die aangeleerde sociaal-technische deskundigheid. Ik zeg nogal eens dat je met de gepaste vorming van een goed pleeggezin een nog beter kunt maken, maar dat een gezin 'dat het niet heeft' nooit een goed pleeggezin kan worden. En hetzelfde geldt natuurlijk voor hulpverleners…

VDL: Klopt. Ik zeg wel eens provocerend dat de helft van de mensen die op een HBO-opleiding afstuderen, absoluut niet de juiste persoonlijkheid heeft voor het vak, die mensen hadden nooit mogen afstuderen, sterker die hadden we er beter niet aan kunnen laten beginnen. Sociaal werker zijn is niet simpel. Een heel bijzonder en ingewikkeld vak is dit. Je hebt hier geen mensen die trucjes-uit-handboeken-toepassen, geen snelle specialisten nodig,

maar juist goede generalisten, met de goede mix van kennis, inzicht, ervaring en persoonlijkheid.

Oikonde: Bestaat het sociaal werk nog wel? Tegenwoordig is een 'sociaal' werker vooral een 'individueel' werker toch. Met weinig oog voor het belang van verbindingen en al helemaal niet meer voor het algemeen belang. Zodat we almaar meer gaan water dragen naar de zee. Wat mij indertijd in jullie pamflet zo charmeerde was de thesis dat een goede sociaal werker ook een beetje opbouwwerker was, en vice versa.

VDL: Sociaal werk is altijd een combinatie geweest van hulp bieden aan individuen en werken aan de sociale omstandigheden waarin individuen hun weg moeten zien te vinden. Ergens in de jaren zestig en zeventig zijn deze twee uitersten organisatorisch uiteengedreven en als aparte beroepsgroepen hun weg gegaan. Maatschappelijk werkers zijn individuen gaan begeleiden, en opbouwwerkers hebben zich op de wijken en op de stadsvernieuwing gericht. Dit uiteentrekken moeten we achteraf gezien als een historische vergissing beschouwen, want de competenties van een maatschappelijk werker en een opbouwwerker horen in feite bij elkaar en liggen in elkaars verlengde. Een van de hoofdingrediënten van het sociaal werk - de kunst om mensen met elkaar te verbinden - gaat juist over individuen én hun sociale netwerken.

Oikonde: De grondtoon van *'Naar een modern paternalisme'* uit 1994 herken ik duidelijk nog in *'*EROPAF*!'*. Toen oogsten jullie vooral kritiek, nu lijkt de interesse voor dit essay niet te stoppen. Terwijl ondertussen meer en meer juristen en economisten en

technocraten de directiefuncties zijn gaan innemen. Wat is er dan zo veranderd?

VDL: Heel veel in Nederland, te veel om hier op te noemen. De slinger is helemaal doorgeslagen en heeft nu wel het keerpunt bereikt. De uitbouw van de verzorgingsstaat was ook de gestage uitbouw van de professionalisering. De start was - ooit - heel simpel: je begint maar wat omdat iets je raakt en je vindt dat je iets moet doen. Die eerste hulpverleners hadden geen grote theorieën en probeerden te helpen waar ze konden, met de middelen die ze hadden. Gaandeweg werden de kunde en de competenties en de kennis steeds meer onder de loep genomen, er kwamen financiële middelen vrij en wetenschappers aan te pas om nog betere praktijken uit te vinden en om het werk nog meer te legitimeren. Sociaal werken werd een vak en een betaalde job voor geschoolde deskundigen met specifieke kennis en specifieke vaardigheden die pretenderen almaar betere resultaten af te leveren. Met de financies kwamen ook de beroepsverenigingen erbij en nog meer technisch-wetenschappelijke entourage, en de verzorgingsstaat deinde al maar verder uit. Klassieke evolutie, klassieke professionalisering. Met de daarbij horende claim om een soort beroepsmatig monopolie te leggen op het psycho-sociale domein en op het welzijn. Mensen hadden geen recht op betuttelende vrijwilligers, maar op deskundige professionals. Zo werden in de jaren zeventig op tal van maatschappelijke terreinen vrijwilligers bedankt voor bewezen diensten en aan de kant gezet, professionals namen het van hen over. Van die beweging zijn we nu aan het terugkomen. Die monopolieclaim was natuurlijk een brug te ver. De resultaten die de vrijwilligers in jullie woonformules kunnen voorleggen, zijn hier het levende bewijs van.

Oikonde: Er is een eindeloze versnippering van specialisaties en interventies gekomen, die de vervreemding en de inefficiëntie veeleer deden toenemen.

VDL: U zegt het. In Nederland is er een enorme versnippering en verspilling ontstaan in welzijnsland. Dat een 'probleemgezin' omsingeld wordt door wel 20 verschillende hulpverleners, ieder vanuit hun specifieke invalshoek en deskundigheid is hier niet uitzonderlijk. Als iemand een probleem heeft, wordt dat bij voorkeur in stukjes geknipt: een snuifje schuldhulpverlening, een beetje psychologische bijstand, wat jeugdzorg, wat voogdij… Een eindeloze fragmentering. En dat gaat allemaal aan de slag vanuit zijn eigen invalshoek. En dat werkt niet… Op termijn wordt *iedereen* hier natuurlijk vermoeid van. Niet in het minst de financiële kassen die al deze interventies moeten spijzen.

Oikonde: De financies waren het ultieme breekijzer?

VDL; Ja, ik zie nu heel wat van die registers over elkaar heen tuimelen. Het moet allemaal nog wel resultaatsgericht en *'evidence based'* zijn, maar toch meer en meer ook praktisch en vooral telbaar en betaalbaar. Alle hoop werd even gericht op de marktwerking in de zorg. Maar hoe dan ook: *afslanken en bezuinigen* is nu de dominante boodschap die beleidskringen - van gemeenten tot ministeriële kabinetten - overal laten horen. En onwillekeurig wordt ook de kwaliteit van het geleverde werk tegen het licht gehouden. Men gaat op zoek naar nieuwe organisatievormen voor de zorg en een nieuw soort professionals. En dat is maar goed ook. Want die eindeloze fragmentering van de zorg en die eindeloze uitbreiding van de professionalisering, dat is

Ann Theys

om veel redenen een uitzichtloze evolutie. Niet alleen om financiële redenen dus. Er moet beweging gemaakt worden in tegenovergestelde richting. Veel meer aanleunend bij de ideeën waar jullie ook voor staan: dat we veel meer het brede sociale netwerk moeten gaan aanspreken. En dat we het zorgzame vermogen in dat netwerk en in de ruime samenleving opnieuw moeten op gang trekken. In feite is dat ook de inhoud van een recente verkenning die ik met Nico de Boer onlangs in opdracht van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (RMO) heb geschreven: *Burgerkracht. De toekomst van het sociaal werk in Nederland.*

Oikonde: In Nederland ontstaat er dus blijkbaar een nieuw soort urgentie om dingen te veranderen omdat de oude systemen niet meer werken. Maar vooral toch omwille van de *portemonnee.* En dan komt daar iemand een 'lans' breken om meer gratis hulp aan te boren. Met het argument dat dit uiteindelijk ook beter zou zijn voor de geestelijke gezondheid van mens en samenleving. Mag je dan niet vrezen dat jouw EROPAF!-visie gewoon een doekje voor het bloeden en het perfecte alibi wordt voor een hoop stafhouders die misschien vooral op oog hebben om besparingen door te voeren?

VDL: Ik weet niet of ik dat vrees. Ik denk dat heel veel institutionele zorg in Nederland inderdaad krankzinnig duur is. Wat mij betreft mag daar ook op bezuinigd worden, mits de politiek tegelijkertijd die omslag kan maken naar wat ik 'sociale zorg' ben gaan noemen, door veel meer het zwaartepunt van de hulp in de omgeving van mensen te leggen en door die informele zorg resoluter te ondersteunen. Het kan dus best zijn dat mijn boekje een rol speelt om die welzijnsector af te knijpen maar dat is

geen reden om het niet te doen. Ik ben niet de rechercheur van dit complexe transformatieproces. Ik geef er zuurstof aan en ik hoop dat de mensen het op de juiste manier omzetten naar energie en gedachten en dat probeer ik, voor zover het in mijn mogelijkheden ligt, te begeleiden. Ik ben niet zeker of dit lukt.

Oikonde: Je kenmerkt de verhouding tussen burgers en professionals in de zorg met vier begrippen: *er bovenop, er naast, er vandaan, er op af*. Met welk begrip heb je de meeste moeite?

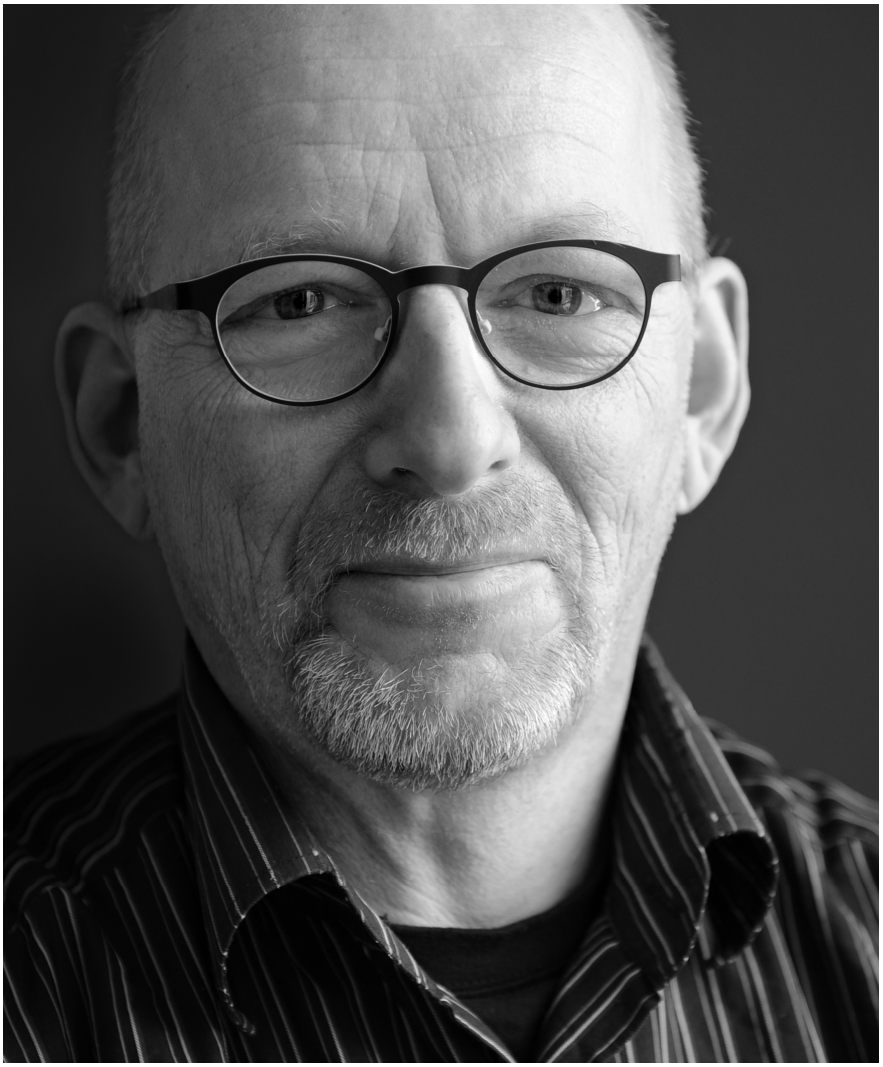
VDL: Met dat van de laatste periode toch: *er vandaan*. Het is zo vrijblijvend. 'Er bovenop' is wat er gebeurd is, zo is het sociaal werk uit de startblokken gekomen, en in de jaren '70 konden we daar echt niet mee om. We zetten ons terecht af tegen die praktijken van bevoogding, maar tegelijkertijd hebben we het ook ongenuanceerd ingekleurd. Die sociaal werker uit de 19e en de eerste helft van de 20e eeuw: dat was niet alleen bevoogding en disciplinering, daar zat ook heel wat bezorgdheid en authentieke betrokkenheid in voor de arbeidersklasse en het proletariaat.

Oikonde: Dat was ook reageren op het gelaat van de andere, zoals de Franse filosoof Levinas zo treffend zei? In bevoogding zat er ook dat helend engagement?

VDL: Juist, ja. Die natuurlijke reflex die we in 'gewone' contacten hebben zijn we in de hulpverlening kwijtgespeeld. Het heilzame van het betrokkene hebben we in de jaren '60 over het hoofd gezien. We moesten mensen bevrijden van al die jukken die hen omknelden en we zagen niet dat we hen in de steek aan het laten waren. We lieten hen maar ploeteren vanuit onze grote principes. En ons leven werd er almaar rustiger op. Als je de begeleidingsstijl

van Johanna ter Meulen (pionier van het woonmaatschappelijk werk in Nederland, 1867-1937, n.v.d.r.) met die van nu vergelijkt dan zie je hoezeer betrokkenheid naar vrijblijvendheid overgeheld is. Ter Meulen, dat is niet zozeer betuttelen, maar vooral *doen* met mensen. Niet met een enorme instrumentenkoffer, maar met hand en hart en raad en daad. Met een pragmatisme waarvan er in *'er vandaan'* dikwijls nog weinig te merken viel.

Oikonde: Op een bepaald moment zijn we ons zo in bochten gaan wringen dat er uiteindelijk niet meer gedaan werd wat moest gedaan worden, dat er overal gepamperd werd maar dat de zaken die moesten gebeuren, dikwijls niet meer gebeurden onder de mom van privacy of zelfbeschikking.

Jos van der Lans foto: Quintalle Nix

VDL: Ja, dat is het, exact. Of ter gelegenheid van een therapeutische gesprek werd er nog wel iets gezegd in de zin van:

“Laat ons nu afspreken dat jij dat en dat gaat doen” en wanneer na twee weken bleek dat daar niets van in huis was gekomen, werd dan geconstateerd dat die persoon niet gemotiveerd was maar wel zelfbeschikkend bleef natuurlijk… Ik wil maar zeggen: soms moeten mensen wel een beetje meegenomen worden, wil er iets kunnen veranderen. En soms kunnen ze iets niet, maar kan er misschien samen uitgezocht worden wat ze wel kunnen.

Oikonde: Het therapeutisch belang van goede sociale verbindingen is een van je stokpaardjes. En het misverstand ook dat mensen zich steeds minder zouden willen engageren naar elkaar. We hebben het daar verder nog over. Maar wat mij fascineert is: waar heb je die ideeën opgestoken?
Jij hebt nooit in het welzijnswerk gestaan en toch heb je de gedrevenheid en de argumentatie gevonden om in 1994 al samen met Paul Kuypers een vurig pamflet te schrijven waarin je met heel veel flegma stelt dat we de weg zijn kwijtgeraakt. Van waar die stellige overtuiging? Vanwaar dat besef dat verbinding maken heel cruciaal is voor de heling en de gezondheid van mensen?

VDL: Dat heeft natuurlijk ook persoonlijke wortels. Kijk, ik heb er nooit in gewerkt maar ik ben er wel in opgevoed. Mijn vader was behalve sportinstructeur bij het gevangeniswezen ook voorzitter van de buurtvereniging die hij zelf heeft opgericht in een naoorlogse wijk van Den Haag. Die vereniging groeide elk jaar tussen de tijd dat ik 6 en 18 jaar was. Ons gezinsleven bestond er uit. De buurtvereniging deed van alles: die maakte woningen schoon, die haalde oud papier op, klaverjassen op vrijdagavond.

Oikonde: Het had dus niets met marginaliteit of kwetsbaarheid te maken?

VDL: Nee, het was geen arme wijk maar ook geen rijke. Er gebeurden wel dingen die heel snel bij de vereniging terechtkwamen. Dan werd er bijvoorbeeld snel ingezameld om een gezin te helpen. Die buurtwerking zorgde wel voor een soort organisch weefsel waar mensen op konden steunen. In die zin zag ik ook wel dat het nogal eens werkloze en soms wat stuurloze mensen waren die een functie gingen vervullen in het buurthuis. Allicht heb ik daar voor het eerst het besef opgedaan hoe zelfbeschikkend eenzaam het er in de moderne samenleving kan aan toegaan, en hoe zo een plek en zo een werking als een magneet maar ook als een pleisterplaats kan fungeren en mensen op een bijna natuurlijke wijze kan helpen hun draai te hervinden.

Oikonde: Vader van der Lans was amateur-opbouwwerker, zou je kunnen zeggen?

VDL: Ja, bij ons thuis was het altijd 'verbinding', tot vervelens toe. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan, en toen ik als journalist in de jaren tachtig bij het tijdschrift Marge begon te werken kwam ik weer in aanraking met het professionele opbouwwerk. Hierin herkende ik wat mijn vader ook deed. Al die ervaringen hebben allicht geleid tot een visie op samenleven, die ik nu nog voorsta en nog uitdraag: het geloof dat een mens het vermogen heeft om veel dingen zelf en goed aan te pakken - iets waar in deze individualistische tijden zelfs te veel op gefocust wordt - maar tegelijkertijd ook het besef van onze beperktheid en onze fundamentele kwetsbaarheid, en van het belang van sociale netwerken en hoezeer de moderne samenleving van vandaag deze natuurlijke opbouwwerkkwaliteit kwijt is gespeeld.

Oikonde: Ik lees dat de EROPAF!-beweging ook de Eigen Kracht Conferenties (EKC) mee promoot.

VDL: De methodiek van de Eigen Kracht Conferenties is overgewaaid uit Nieuw-Zeeland waar de Maori's zich in de jaren tachtig verzetten tegen de autoritaire manier waarop de overheid ingreep in het gezinsleven in geval van opvoedingsproblemen. In het sociaal werk kan het een heel interessante insteek zijn om kwetsbare en afhankelijke mensen toch hun waardigheid en hun zelfbeschikkend vermogen zoveel mogelijk terug te geven via de inbreng van mensen uit hun naaste omgeving die hen mee en meer *stem* kunnen geven. EKC wil hun autonomie versterken via een systeem van verbondenheid en tegelijkertijd creëert het een boeiende en constructieve samenwerking tussen professionelen en gewoon-betrokken mensen.

Oikonde: In een Eigen Kracht Conferentie wordt een aantal 'klassieke' verhoudingen op hun kop gezet of minstens beter geïntegreerd, als ik het goed begrijp. Was het dat wat jou daarin aansprak?

VDL: Misschien, maar vooral toch de mooie resultaten die erdoor konden bereikt worden; het feit dat de kwetsbare persoon zo veel mogelijk recht kan worden gedaan.
We hadden hier in Amsterdam een EROPAF!-model om 'in te grijpen'. Bij ontruimingen bijvoorbeeld bleek dat mensen direct het deksel op de neus kregen en dat ze tevoren nog nooit iemand hadden gezien die wou weten wat er nu eigenlijk aan de hand was. Voor zo'n toestanden was het EROPAF!-model bedacht: hoe kan je voorkomen dat zulke destructieve en irreversibele processen op gang komen? Door vroegtijdig te interveniëren. Toen kwamen we

in contact met mensen van EKC en die zeiden: “Tussenkomen, oké, maar wat doe je dan, waar moet deze hele interventie toe leiden?” Wij zeiden dat we daarmee een ontruiming konden voorkomen. “Maar daarmee is het probleem waarschijnlijk nog niet opgelost”, zeiden zij. Je moet dus zorgen dat die mensen op één of andere manier worden opgenomen in een netwerk dat voor hen opkomt en vooruitgang boekt, zodat die dingen niet meer opnieuw gebeuren. En hun overtuiging was dat een professional dat niet zelf en zeker niet alleen kan, dat mensen op een haalbare manier de regie over hun problemen moeten terugkrijgen, door de inbreng van een steunend netwerk dat zelf wat steun kan krijgen van een professional.

Oikonde: De professional die niet domineert maar dienstbaar is aan het netwerk, eventueel zorgt dat het bijeengebracht wordt en dat systeem dan mee extra kracht geeft?

VDL: Zo iets, kortweg gezegd. Professionelen gaan niet meer beslissen wat de juiste weg is; ze kunnen wel het opzet mee uitbouwen en suggesties doen. Hier past professionele nederigheid: als beroepskracht ben je altijd passant, en dus is het heel belangrijk om de blijvers te mobiliseren en te organiseren.
En toen kwamen 2 uitgangspunten in mijn hoofd bij elkaar: het moderne paternalisme, t.t.z. de professionele bemoeizorg om zorgsystemen rond mensen op gang te brengen, maar dan ingebed in een methode om de zwakke schakel nog te versterken en zo veel mogelijk zelfbeschikkend te maken.

Oikonde: Over professionele nederigheid gesproken: die literatuurstudie van Kieran McKeown uit 2000 over de vraag wat nu echt helpt is best confronterend. De kernboodschap hier is toch

Ann Theys

dat de professionele know how en de methodologie niet het alfa en het omega zijn van goede zorgverlening.

VDL: Zelfs de motivatie van de cliënt, die door professionelen zo belangrijk geacht wordt, is vrij irrelevant. Werkzame therapeutische interventies zouden maar voor 15% te maken hebben met respectievelijk de motivatie van de cliënt en met het therapeutisch model dat de hulpverlener hanteert. Het succes van het zorgproces zou voor 30% afhankelijk zijn van de relatie tussen cliënt en professional en voor 40% van de kwaliteit van het sociale netwerk. Het gaat hier over brede categorieën en ruwe cijfers, maar de conclusie is onbetwistbaar: het zijn de relationele factoren die de doorslag zullen geven. Mensen uit het netwerk betrekken of nieuwe zorgbronnen aanboren is de belangrijkste factor voor therapeutisch succes. En het paradoxale is dat deze boekenkastenwijsheid nauw aansluit bij ons intuïtieve weten, terwijl die 'contextfactoren' juist door veel professionelen niet betrokken worden of ronduit genegeerd worden in het hulpverleningsproces.

Oikonde: Ons moet je daarvan niet overtuigen. Maar die cultuur van zelfbeschikking en ego-vrijheid maakt het geven en het zorgen voor elkaar niet echt populair. En die cultuur wil maar niet begrijpen dat zelfbeschikking alleen kan gedijen en tot echt geluk kan leiden op een bedje van verbondenheid. Ik zeg wel eens: "Zelfbeschikking is een fantastisch woord, als je je omringd weet door 17 mensen". Al te dikwijls leidt zelfbeschikking tot zelfverstikking.

VDL: Dat is een goede uitspraak. Ik geloof dat de legendarische Amsterdamse socialistische wethouder Wibaut een vergelijkbare

uitspraak heeft gedaan: “Zelfbeschikking voor kwetsbare mensen is als aan hen vragen om hun eigen strop te strikken.”

Oikonde: We weten het allemaal en toch lopen we telkens weer in dezelfde val: hoe de verabsolutering van iets dat in eerste instantie goed bedoeld en goed is in de weeromstuit een kwaad kan worden. *Stalinistoïde tendensen* noemt de Leuvense theoloog Roger Burggraeve deze fenomenen: oneindig goede bedoelingen die door de fixatie erop uiteindelijk in een vreselijk kwaad uitmonden. Al jaren erger ik mij aan *de wet op de privacy* omdat ik denk dat ze *uiteindelijk* meer kwaad dan goed doet. Een heuse kruistocht heb ik een tijd geleden moeten ondernemen om de moeder te kunnen vinden van een mentaal gehandicapte man, die in feite al twintig jaar naar haar op zoek was. Overal ving ik bot en trokken administrators hun paraplu open. Tot ik bij een dame van een OCMW terechtkwam die blijkbaar toch geraakt was door mijn verhaal en zei: “Luister mijnheer, ik zal eens zien of ik haar naam in het telefoonboek vind, en als ze daar in staat dan is haar adres publiek en dan kan ik het u geven”. En ze stond in het telefoonboek en zo zijn moeder en zoon alsnog in elkaars armen kunnen vallen.

VDL: Die wet op de privacy is er natuurlijk gekomen om de burger te beschermen tegen overdadig overheidsoptreden. En dat is ook logisch: de bescherming van de persoonlijke levenssfeer is belangrijk, is in feite een mensenrecht. Voorzichtigheid is dus geboden. Soms zal de privacy van een cliënt gewoon moeten beveiligd worden, maar we zijn doorgeslagen. We beschermen mensen niet meer tegen de kwaadwilligheid van de staat, maar tegen het aanbod van hulpverlening. Dan worden cliënten

inderdaad slachtoffer van een wet die juist bedoeld is om mensen te beschermen en te versterken.

Oikonde: Die privacywet geeft ook het impliciete signaal dat ge u best niet te veel met uw naaste inlaat. Dat we onethisch bezig zijn als we ons met onze buur bemoeien. Als iedereen voor eigen stoep veegt, is de hele straat proper, zo heet het…

VDL: Ik merk dat jongere hulpverleners daar gelukkig veel pragmatischer tegenover staan. Je mag niet vergeten dat de ingenomenheid, de beheptheid dikwijls met privacy een product is van onze generatie, van de erfgenamen van de vrijheidsgedachte en de emancipatiestrijd van mei ’68.

Oikonde: *Be yourself, free yourself* zong Graham Nash in 1971.

VDL: Onze generatie wou zich losrukken uit de bevoogding van de pastoors en van het establishment, en wij zijn die privacy gaan cultiveren en overwaarderen en gaandeweg gaan meedragen als een schild om onszelf te beschermen. Dat is natuurlijk de wereld op zijn kop. Maar die jonge krachten in *‘frontlinieteams’* zoals we ze noemen, die gaan ER opnieuw OP AF. Die sociaal werkers of opbouwwerkers van 26, 27, 30 jaar, die zitten niet met die ballast en die frustraties uit een ER BOVENOP-verleden opgescheept en die zijn zo pragmatisch als de pest. Die handelen veel meer ‘naar de noodwendigheden’: “We gaan het zo doen, en als het niet mag, kan ik gewoon niet werken zoals het hoort”. Die privacy waar wij zo mee begaan zijn, creëert eigenlijk een sfeer van bedenkingen vóór het handelen plaatsvindt en kleurt daardoor sterk de praktijk van het hulpverlenen. En die jongeren hebben daar veel minder last van.

Overigens is onze Nederlandse privacywetgeving ook niet zo stringent als wel eens gedacht wordt. Je mag wel degelijk uitzonderingen maken als je beroep kan doen op een soort 'overmacht'. Als je kan aantonen dat je zo wel in het belang van een bepaald individu optreedt. In het verleden deden we door de privacywetgeving veel te veel dingen niet die eigenlijk wél moesten gedaan worden. Terwijl je dikwijls veel meer de grens moet en kunt opzoeken. In Nederland is er geloof ik maar een of twee keer een proces gevoerd tegen een hulpverlener voor het overtreden van de privacywetgeving. Terwijl het argument dat iets niet mag 'vanwege de privacy' vrijwel dagelijks tot stagnatie leidt in hulpverleningsprocessen; ik daag daarom hulpverleners uit om de grenzen van de wet te zoeken door niet langer juridisch te redeneren, maar professioneel.

Oikonde: Wil je hiermee ook zeggen dat het tijdperk van de individualisering stilaan op haar einde loopt?

VDL: Neen, veel sterker nog. Die individualisering is voor een deel een mythe, die we onszelf hebben gecreëerd. Genetisch zijn wij geprogrammeerd om betrokken te zijn op elkaar en dat is er eigenlijk nooit uitgeraakt.

Oikonde: Ik hoor het u graag zeggen, maar of het ook waar is? Hebben we niet een pak eelt op onze ziel gekregen?

VDL: Met jullie vrijwilligerswerking, waar mensen toch enorme taken op zich nemen, bewijzen jullie toch al meer dan veertig jaar dat zorgzaam engagement nog altijd springlevend is. Een stuk individualisme zullen we cultureel aangemaakt hebben. Maar de mythe is gecreëerd dat geïndividualiseerde samenlevingen bijna

asociale, atomaire samenlevingen geworden zijn, en dat klopt niet. Als je de resultaten van het Nederlands Sociaal en Cultureel Planbureau bekijkt, dan is het telkens weer verbazingwekkend om te constateren hoeveel mensen op zo veel manieren actief burgerschap blijven tentoonspreiden. Dat blijft gigantisch.

Oikonde: Toen Oikonde 40 jaar geleden opstartte liepen de vrijwilligers bij wijze van spreken in elkaars weg. Het was bijna trendy om met marginale mensen op te trekken. De jaren negentig waren op dat vlak echt wel crisisjaren. Bij gebrek aan vrijwilligers hebben wij bijvoorbeeld een begeleidingshuis moeten sluiten. Maar het klopt ook wel een beetje: wij verwonderen er ons soms zelf over dat we toch altijd de geschikte vrijwilliger vinden voor die bepaalde cliënt. Wervingsacties moeten nogal eens worden opgezet of mensen persoonlijk aangesproken, maar het lukt nog altijd wonderwel om degelijk engagement aan te trekken.

VDL: Dat is in wezen niet zo verwonderlijk. Er zijn daar heel wat foute percepties over die een eigen leven zijn gaan leiden. Er is nog steeds een enorm potentieel aan mensen die iets willen betekenen voor anderen in de meest ruime zin. Alleen: dat beeld van die geïndividualiseerde, competitieve samenleving van ieder-voor-zich is zo sterk dat mensen dat zijn gaan internaliseren.
Laat me een voorbeeld geven. Een tijd geleden liep ik voor een reportage mee met iemand die indicaties stelde. We belden bij een oudere dame aan die tijdelijk huishoudelijke hulp nodig had. Onder andere kwam de vraag of zij iemand had om in die periode de boodschappen te doen. Neen, zei de dame. Haar kinderen woonden veel te ver weg. Oké, zei de indicatiedame, en ze kruiste het vakje ‘boodschappen’ aan. Toen we weer buiten waren, vroeg ik in mijn naïviteit waarom ze niet specifieker gevraagd had of er

geen buren waren die voor haar al eens wat zouden kunnen meenemen wanneer ze zelf boodschappen deden. Vooral omdat de vrouw expliciet gezegd had dat ze heel 'plezierig' woonde en heel goede contacten met de buren had. De indicatiedame keek me in eerste instantie verbaasd aan. *Hoezo?* De vrouw had dat toch niet aangegeven? Nee, zei ik, maar je hebt er ook niet naar gevraagd. *Ja*, zei zij, duidelijk gepikeerd, *maar zo iets, dat doe je toch niet!*

Oikonde: En hier komt dat fameuze proefschrift van Lilian Linders over *'de betekenis van nabijheid'* om de hoek kijken.

VDL: Ja, haar centrale begrip *'vraagverlegenheid'* illustreert goed waar we het hier over hebben. Je zei zonet dat mensen gemakkelijker over de brug komen om voor Oikonde een vrijwilligersengagement op te nemen als ze persoonlijk aangesproken worden. Wel, over die mechanismen gaat het onderzoek van Lilian Linders. Haar studieobject was een volkswijk, Drents dorp, in Eindhoven en daar zag ze dat mensen nog wel wat voor elkaar willen betekenen, maar dat het vanzelfsprekende hiervan weg was; dat die engagementen als het ware een duwtje in de rug moesten krijgen om te ontluiken.

Oikonde: Het heeft ook te maken met de aberraties van de privacywetgeving, waar we het juist over hadden? Met een cultuur die te eenzijdig focust op *me, myself and I*?

VDL: Linders constateerde dat onze moderne cultuur heel gereserveerd is naar de andere toe en dat dit drie soorten verlegenheid oproept: een verlegenheid om hulp te vragen, een verlegenheid om hulp aan te bieden en een verlegenheid om hulp

te accepteren. Hulp vragen buiten een institutioneel kader, *dat doe je toch niet…* En ook om hulp aan te bieden moet er blijkbaar heel wat schroom overwonnen worden. Zich met iemand bemoeien, *dat doe je toch niet…*

Oikonde: Wat van nature 'aantrekkelijk en aantrekkend' is, het *reageren op het gelaat van de andere* wordt door onze cultuur blijkbaar te veel afgeremd.

VDL: Ja, en wie het belang van de onderlinge zorgzaamheid wil vergroten, zal dus een strategie moeten gaan ontwikkelen om die verlegenheden te doorbreken, zodat er opnieuw verbindingen kunnen gelegd worden tussen de vraagverlegenheid aan de ene kant en het altruïsme-overschot aan de andere kant. Mijn 'hele grote eigen theorie' komt dus eigenlijk neer op dit verhaal, namelijk dat we een soort beeld hebben van een geïndividualiseerde samenleving dat in feite niet waar is, maar dat wel stevige effecten heeft op verlegenheden van mensen, en dat een belangrijke taak voor de professionele zorg er juist in bestaat om die verlegenheid op te heffen door aantrekkelijke nieuwe methodes en middelen te verzinnen om mensen in verbinding te brengen met elkaar en om de zorgzaamheid te vergroten. Misschien moeten jullie wel met een soort sociale datingsite beginnen, om mensen over hun sociale verlegenheid heen te tillen…

Oikonde: Vandaar je stelling dat een goede sociaal werker ook een gedegen opbouwwerker moet zijn.

VDL: Ja, maar ook nog om een andere reden. De afstand tussen de mensen is niet alleen *figuurlijk* vergroot maar ook *letterlijk*

veranderd. Het contact tussen mensen raakt steeds meer *'gedelokaliseerd'* door de groeiende mobiliteit en door een boel technologische veranderingen. Vroeger bestonden ze: dorpen en wijken waar zich een gans mensenleven in afspeelde en waar mensen niet 'uit' kwamen. De tijd dat niemand een auto had en alle contacten en sociale verhoudingen zich 'op een hoopje' afspeelden. Nu spreken we nog altijd graag over wijken en buurten en over hoe belangrijk die wel zijn voor de sociale cohesie en voor de geestelijke gezondheid, maar onderzoek maakt meer en meer duidelijk dat dit niet meer klopt, dat buurten en wijken al lang niet meer die betekenisvolle eenheid zijn van vroeger. Betekenisvolle netwerken hebben nu lak aan continue, effectief lijfelijke nabijheid, terwijl de sociale kwaliteit van je bestaan - ook het feit of je geholpen wordt - meer afhankelijk is van dat netwerk dan van je buurt.

Oikonde: Beter een verre vriend dan een goede buur dus?

VDL: Die verre vriend kan met al de moderne communicatie-middelen op iedere moment 'geestelijk aanwezig' worden en zelfs lijfelijk snel nabij zijn. Natuurlijk is het een zegen als een buurt aaneenhangt en als buren voor elkaar willen inspringen. Maar de meeste netwerken zitten vandaag anders in elkaar. Wat Eigen Kracht Conferenties bijvoorbeeld doen is mensen die betrokken zijn op een kwetsbare persoon - en die dikwijls mijlenver van elkaar wonen - op cruciale momenten samenbrengen, zodat er cruciale afspraken kunnen gemaakt worden rond heel daadwerkelijke hulp. Denk aan de opvoedingsondersteuning die gewone, geëngageerde burgers aan probleemgezinnen geven. Meestal werkt die veel beter dan wanneer daar iemand van het bureau Jeugdzorg zou langs komen om die mensen te instrueren.

Trouwens, die studenten in jullie doorstromingshuis komen toch ook niet 'uit de buurt'. Wat doen jullie? Jullie bakenen een plek af midden in de stad, en op die plek zetten jullie drie studenten en drie cliënten samen in een nieuw knooppunt. En dat is tegenwoordig voortdurend aan de orde. Je ziet allerlei nieuwe verbindingen ontstaan, denk maar aan internet.

Oikonde: In de Arabische wereld worden er heuse revoluties mee ontketend, zodat ketens kunnen afvallen…

VDL: Mensen in zwakte zoeken elkaar op, en of ze in elkaars buurt wonen wordt steeds minder relevant. Zelfhulpgroepen organiseren zich. Mensen komen soms van de andere kant van het land om elkaar te vinden en te steunen. De publicist Pieter Hilhorst heeft daar - als een soort contramal voor het als maar opduikende begrip 'zelfredzaamheid' - een fantastisch woord voor uitgevonden: *SAMENREDZAAMHEID*.

Oikonde: Een tijd geleden heb ik een voordracht gegeven met als titel *"De kunst van het gewone. Pleidooi voor amateurisme".* Toen ik die titel indiende, had de organisator hier nogal wat bedenkingen bij. Het was ten slotte een internationaal congres waar zo'n 500 professionelen verwacht werden. Ik kon hem toch over de streep halen door te verwijzen naar de eerste betekenis van *amateurisme* volgens de dikke van Dale: *"iets met liefde doen".* Met liefde in je werk staan is natuurlijk geen garantie voor kwaliteit, maar zonder die geraaktheid en die openheid zal de kwaliteit van je werk ook navenant zijn. Dat voordeel hebben *'amateurs'* - mensen die iets 'voor niks' doen - alvast: dat ze hun zintuigen op scherp zetten en dat alleen al door hun aandacht en hun toewijding de ontmoeting helend kan zijn.

VDL: Dat is absoluut waar. Dat komt ook terug in het boek, waar ik het heb over *de burger als collega-professional*. Dat loopt erg parallel met wat jij *pleidooi voor amateurisme* noemt. Het is meer dan een boutade: het amateurisme is in sommige gevallen gewoon effectiever dan het professionalisme. Dat moeten we gewoon harder gaan zeggen.

Oikonde: Dat zit in het woord *'pleidooi'*.

VDL: Ja, dat is een goede metafoor. Ik denk dat ik dat misschien ook eens ga gebruiken. Dat is inderdaad de omslag die we nu maken. De grote maalstroom, het grote project dat begon in de sixties was natuurlijk 'de ontvoogding van de burger'. Sociaal werk was proberen die arme proletariërs naar een hoger niveau te verheffen. Hen cultuur bijbrengen, hen bibliotheken geven, hen leren een vuist te maken. Allemaal mooie emancipatoire doelstellingen, die paradoxaal genoeg tot een soort van totale bevoogding leidden. Het proces vanaf de jaren '60 is dat steeds meer regie en macht bij professionele zorginstanties kwam te liggen, dat de systeemwereld de leefwereld van de burger meer en meer kwam dirigeren. Eigenlijk proberen wij nu te bewijzen - en dat gaat behoorlijk moeilijk, want die instituten en instellingen laten natuurlijk niet begaan - dat de burger het ook kan.

Oikonde: Maar dus toch ook weer niet zonder professionals, als ik je goed begrepen heb?

VDL: Neen, zeker nu niet, nu we wat verbindingsschuw zijn geworden en het in de sociale systemen nogal eens aan zuurstof ontbreekt. Dan hebben we opnieuw geleiders nodig en een

professionaliteit die ont-institutionaliseert en zich uitdrukkelijker definieert als dienstbaar aan die sociale netwerken. Met professionals die er oog voor hebben en over het vermogen beschikken om er zo nodig een slinger aan te geven. Professionals die op zoek gaan naar de kracht van mensen om in en met hun sociale netwerken nieuwe stappen te zetten of netwerken aan te boren.
Je hebt dus niet eerst de mensen nodig en dan de professionals. Je hebt ze allebei nodig, maar dan in een verhouding waarin professionals de kracht van netwerken optimaal tot hun recht laten komen.

Oikonde: Een beetje *Oikonde* dus, als ik het goed begrijp. Een beetje *samen op weg gaan naar huis…*

VDL: Ja, een mooi woord en een mooie paradox is dat. 'Samen op weg gaan', ja, dan ga je toch samen ergens naartoe, zou je denken. En toch ga je samen *'naar huis'*. Je gaat samen een zoektocht aan, een zoektocht naar veiligheid en vertrouwdheid. Een zoektocht naar je eigen.

Dirk Verdonck
Eddy Van Tilt

‘

‘t

‘t M

‘t MI

‘t MID

‘t MIDD

‘t MIDDE

‘t MIDDEN

‘t MIDDENV

‘t MIDDENVE

’t MIDDENVEL

‘t MIDDENVELD

DVD *'Pleegzorg voor Volwassenen'* in première

Na de vele opnames bij de gasten, hun pleeggezin, de steunfiguren en inwonende vrijwilligers organiseerde Oikonde Leuven op 20 april 2011 de filmpremière van de DVD *'Pleegzorg voor Volwassenen'*. Alle betrokkenen van voor en achter de schermen werden uitgenodigd om samen het eindresultaat te bekijken op groot scherm. Ook de opkomst was groot en er werd met veel spanning uitgekeken naar de beelden.

Op de receptie vooraf stonden de bubbels koud en Dirk leidde de avond in met een welgemeend dankwoord aan al die mensen die zo enthousiast en zo kundig meegewerkt hebben. Het is geen evidentie om je thuis open te stellen voor een camera en je verhaal te vertellen. Toch deden alle gefilmde gasten en vrijwilligers dit met volle overgave en met veel 'talent'.
Na de opwarmer was het tijd voor de grote première. En het resultaat werd duidelijk gesmaakt. Natuurlijk werd er ook wat afgelachen, want naar jezelf kijken op het witte doek is op zijn minst een speciale ervaring te noemen.

Na de vertoning werden er nog wat impressies uitgewisseld over de film. Gelijkenissen met *'Het leven*

zoals het is' werden gemaakt, en ons inziens zijn die echt niet misplaatst. Iedereen was akkoord dat de film écht het pleegzorgleven weergaf zoals het is…

Voor een aantal aanwezigen was het ook verbazend om te zien hoeveel gezichten pleegzorg wel heeft. En dus kunnen wij nu met deze film verder aan de slag. Hij zal gebruikt worden om pleegzorg extra in beeld te brengen bij mensen die erin geïnteresseerd zijn als potentiële gast, gezin, steunfiguur of inwonende vrijwilliger.

Je kan deze dvd bekijken op volgende link:
http://www.pleegzorgvlaanderen.be/wat/voor-wie/volwassenen

Oikonde zingt
Verslag van een plezante Oikondedag

Het was een aangename, zonnige zaterdag, niet te heet en niet te koud. Mijn broer en ik reden het rustige, slaperige Pellenberg binnen en kort bij de kliniek lag het even rustige Kastanjehof. Daar moesten we zijn, voor de zoveelste Oikondedag.

De ontvangst was ook rustig. Mensen konden al iets drinken en dan gaf Dirk zijn uitleg. De sfeer kwam er al direct in toen het personeel zelf al een liedje begon te zingen op de muziek van *Vrolijke vrienden*.

Een fragment hieruit:

Als gezinnen jaren zorgen
voor hun gast en voor elkaar
dan willen wij hen bedanken
voor hun inzet en hun gebaar

Oikonde Oikonde Leu-euven
dankt vrijwilligers hee-eel erg veel
Oikonde Oikonde Leu-euven
elk gezi-in maakt het verschil

En dan begon zanger-pianist Ronny Marino te spelen en te zingen. Mensen kregen er plezier in en begonnen mee te zingen en te dansen. En het personeel van Oikonde deed goed mee. Ze hadden er zeker evenveel plezier in als wij. Ikzelf heb met Vera ook een dansje gewaagd.

Sommigen kwamen zelf aan de microfoon iets zingen. Iemand kwam vertellen dat ze 60 jaar ging worden. Ze kreeg daarvoor een daverend applaus.

Mensen werden ook in de bloemetjes gezet. Jef en Maria, liet ik mij vertellen, en Jan en Louis voor 25 jaar in Oikonde.
En dan waren er nog de lekkere vlaaien natuurlijk. In alle soorten en kleuren. De namiddag was zo om. Een goei locatie was het, met plezante mensen.
Zeker voor herhaling vatbaar.

Rudy Neesen

Gezocht: gebouw met 4-6 wooneenheden

In het kader van de woonformule "huis voor lang verblijf" zoekt Oikonde naar een gebouw met 4 tot 6 wooneenheden waarin een aantal cliënten op langere termijn zelfstandig kunnen wonen met ondersteuning van één of meerdere inwonende vrijwilligers.

Daarbij wordt gezocht naar een gebouw dat te koop staat met de volgende kenmerken:

1. **ligging: Leuven/Kessel-Lo goed bereikbaar met openbaar vervoer**

2. **indeling:**
   - 4 tot 6 afzonderlijke wooneenheden met eigen keuken en sanitair minimaal 1 appartement
   - rest: studio's met minimaal 30m2 of kleine appartementjes (1 slpk) minimaal 1 appartement toegankelijk voor iemand met een fysieke handicap (of aanpasbaar)idealiter met een gemeenschappelijke ruimte (berging, wasruimte) ruimte voor fietsenstalling
   - mogelijkheid om buiten te zitten (terrassen, koer, tuin)

3. **staat van het gebouw:**
   - brandveilig gebouw: geen grote infrastructuurwerken nodig voor brandveiligheid
   - in goede staat: geen noodzaak voor grote verbouwingen of renovaties
   - elektriciteit in orde

4. **welkom, maar niet vereist:**
   - mocht het gebouw in de buurt liggen van het kantoor van Oikonde, op de Tiensevest:
   - parkeerruimte
   - stockageruimte.

Contact:
Peter Laruelle - bestuurder - PeterLaruelle@hotmail.com - 0473/88.46.85
Dirk Verdonck - directeur - directie@oikondeleuven.be - 016/22.96.13

Behoefteonderzoek pleegzorgers

Vanuit het kenniscentrum Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werd er - in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting - een bevraging georganiseerd rond de ondersteuningsbehoeften van pleegzorgers. Een grote steekproef van pleeggezinnen en steunfiguren in Vlaanderen kreeg een vragenlijst in de bus, die vrijblijvend kon ingevuld worden. Er werd o.m. gevraagd welke knelpunten zij ervaren in de zorg voor pleegkinderen of pleeggasten, op welke vlakken ze meer steun zouden kunnen gebruiken en of ze tevreden zijn over de dienstverlening die ze ontvangen.

Via dit onderzoek krijgt de overheid een beter zicht op de leefsituatie van pleegzorgers en kan deze vorm van hulpverlening verder geoptimaliseerd worden.

Ongeveer 1600 pleeggezinnen en steunfiguren stuurden hun ingevuld exemplaar terug. Een succes. Hiermee gingen de onderzoekers aan de slag en de resultaten hiervan werden in de loop van mei 2011 aan pleegzorgers en pleegzorgdiensten voorgesteld.

Het onderzoek maakt duidelijk dat de meeste pleegzorgers tevreden zijn over hun situatie en over de samenwerking met de dienst voor pleegzorg. Toch komen er ook een aantal manifeste bedenkingen naar boven.
Een paar voorbeelden hiervan:
De onkostenvergoeding dekt niet steeds alle kosten en zou in sommige gevallen dus wat hoger mogen zijn.

De diensten voor pleegzorg zijn niet altijd continu te bereiken en dat vinden sommige pleegzorgers echt wel nodig.

Alle resultaten zullen tegen de zomer 2011 ook beschikbaar zijn op de websites van het kenniscentrum en pleegzorg Vlaanderen op volgende linken: http://www.kenniscentrumwvg.be (thema's -> algemeen -> KC-studies) en http://www.pleegzorgvlaanderen.be
Van zodra deze gepubliceerd zijn, zullen we dit ook melden op onze eigen website http://www.oikondeleuven.be, onder de rubriek 'ACTUA'.

Foto Ann Theys

Bob op pensioen

Vanaf 1 april 2011 is onze collega Bob Maebe op pensioen.

Officieel trad Bob in dienst op 1 januari 1977, maar voordien was hij, als vrijwilliger, reeds actief in Oikonde: meer bepaald als lid van de 'programmatiegroep' die de vrijwilligers in de huizen van de toenmalige sector Integratie (opvang van mensen met een handicap) met advies bijstond.

Meer dan 30 jaar gaf hij zijn therapeutische en filosofische beschouwingen op onze wekelijkse vergadering. En ook zijn interesse en kunde rond informatica waren zeer stimulerend.
Wij missen nu al zijn waardevolle inbreng.

Vanuit gans Oikonde een hele dikke merci en geniet volop van de pensioenjaren.

Vrijwilligers maken het verschil

Dat dit jaar uitgeroepen is tot Europees Jaar van de Vrijwilliger is ondertussen genoegzaam bekend. Wie langs ons secretariaat op de Tiensevest gepasseerd is, zal al gemerkt hebben dat wij de officiële slogan '*Vrijwilligers maken het verschil*' in het héél groot op onze gevel en achter het raam geafficheerd hebben.

Enkele relevante cijfers in verband met vrijwilligerswerk nog:

In België doet meer dan 10% van de bevolking aan vrijwilligerswerk; tussen de 1 miljoen en 1,4 miljoen mensen.

In het interview in dit Oikonde Nieuws relativeert Jos van der Lans de individualiseringstendens heel sterk. Cijfers lijken hem veeleer gelijk te geven. Het aantal vrijwilligers is de afgelopen decennia zeker niet gedaald, wellicht integendeel. Het is mogelijk dat het aantal uren dat mensen aan vrijwilligerswerk besteden lichtjes gedaald is, maar studies kunnen dat tot nu toe niet 'hard maken'.

Gemiddeld besteedt iemand wekelijks 4 à 5 uren aan vrijwilligerswerk. Sommige vrijwilligers 'werken' minder dan 1 uur per week, sommigen meer dan 10 uren. In totaliteit gaat het dan

snel over (het equivalent van) een paar honderdduizend voltijdse betrekkingen…

Onverwachte jubilé in Oikonde

We zijn een stuk over tijd, Jan en ik. Het Oikondefeest is al volop aan de gang. De ruimte schijnt goed gevuld met mensen, al drinkend aan koffie of frisdrank. We worden verwelkomd door Martine, mijn begeleidster, die ons elk drie klapzoenen verkoopt en ook door Dirk, de grote baas. We geven onze excuses voor het te laat komen, en die worden aanvaard. Jan schijnt een welgeziene gast te zijn. Hij is nog voorzitter van Oikonde geweest. Maar mij kennen ze ook al wel een tijd op Oikonde.

Er is wat op til wanneer Dirk aandacht vraagt via de microfoon. Onverwacht – voor mij toch – maakt hij de melding: ***"Jan en Louis kennen mekaar in Oikonde al 25 jaar!"***

We moeten gaan rechtstaan en we krijgen een bos bloemen. We krijgen zoenen van Martine en van nog enkele anderen, die ik in de verwarring vergeten ben. En applaus en handdrukken van overal.

Dirk houdt de microfoon voor mij.
Of ik hierop wat te zeggen heb, vraagt hij.
Euh, dat ik er blij mee ben. En euh, dat ik vooral overdonderd ben.
En hoe ik mij voel, vraagt de directeur. Ik mompel maar wat en er volgt pedorie nog handgeklap ook. Ik kon het moeilijk zeggen, maar eigenlijk wist ik van geen kanten dat ik Jan al zo lang kende. Verrassing compleet.

Nu ik dit neerpen bekomt mij opnieuw het gevoel dat het echt wel iets speciaals was die zaterdagnamiddag. Alsof ik de Grote Prijs van Spa heb gewonnen.

Ik kwam er terug boven en ik nodigde Lieve (een medewerkster van Oikonde) uit ten dans. Het is een wals, waar ik nooit goed mee uit de voeten kan. Ik zweet water en bloed. Ik zie hoe Jan toekijkt, gezeten aan de feesttafel.
Her en der wordt er nog gedanst op aanvraag. Iedereen schijnt tevreden en er wordt zelfs nog een bisnummer van een half uur gevraagd.

Ik voel mij verzadigd. Voor mij is het een volmaakte namiddag *zingen met Oikonde* geweest. Ik geef Jan een hint om naar huis te togen. “Zoals u het wenst”, zegt hij.

Ik kan er nog altijd niet van over. Al 25 jaar is hij mijn vrijwilliger. Al 25 jaar samen in Oikonde.

Louis Van der Auwera